

**Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy
dla Dzieci Niewidomych
w Owińskach**

**Procedury
postępowania w sytuacjach trudnych i kryzysowych**

Procedury postępowania w sytuacjach trudnych i kryzysowych

A. Zagrożenia zewnętrzne

A1. Postępowanie w przypadku ogłoszenia alarmu przeciwpożarowego i/lub ewakuacji.

Sygnal alarmu szkolnego jest dźwiękiem, znanym wszystkim uczniom i pracownikom Ośrodka.

Zasady postępowania:

1. O ewakuacji decyduje dyrektor, który po otrzymaniu meldunku od nauczyciela lub innej osoby zgłaszającej zagrożenie oraz po rozpoznaniu sytuacji podejmuje decyzję dotyczącą zawiadomienia służb (policja, straż pożarna) i ogłoszeniu alarmu. Tylko w przypadku, gdy nastąpiło bezpośrednie zagrożenie życia, nauczyciel sam podejmuje decyzję o ewakuacji, nie czekając na ogłoszenie alarmu i decyzję dyrektora.
2. W sytuacji braku prądu sygnał alarmowy może być ogłaszany za pomocą gwizdka lub dzwonka ręcznego, z jednoczesnym komunikatem słownym podawanym przez osoby ogłaszające alarm. Jest to sygnał do natychmiastowego działania dla wszystkich pracowników Ośrodka oraz bezwzględnego wykonywania poleceń nauczycieli lub wychowawców przez uczniów.
3. Dyrektor wzywa odpowiednie służby drogą telefoniczną.

Procedura wezwania:

a. Wybranie numeru odpowiedniej służby:

- policja 997
- straż pożarna 998
- pogotowie ratunkowe 999
- europejski telefon alarmowy (obowiązujący na terenie całej Unii Europejskiej) 112
- pogotowie energetyczne 991
- pogotowie gazowe 992
- pogotowie ciepłownicze 993
- pogotowie wodno-kanalizacyjne 994
- wojewódzkie centrum zarządzania kryzysowego 987
- infolinia policji (połączenie bezpłatne) 800 120 226.

b. Po zgłoszeniu się dyżurnego operatora danej służby podanie następujących informacji:

- rodzaj stwierdzonego zagrożenia

- nazwa i adres placówki
- imię i nazwisko oraz pełniona funkcja
- telefon kontaktowy
- zrealizowane dotąd działania w reakcji na zagrożenie.

c. Potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia i zapisanie danych przyjmującego zgłoszenie.

4. Wszystkie działania od tej chwili prowadzą do jak najszybszej ewakuacji wszystkich osób znajdujących się na terenie placówki. Wszyscy powinni bezwzględnie podporządkować się poleceniom osób funkcyjnych. W przypadku uczniów taką osobą jest nauczyciel, wychowawca grupy, specjalista, z którym w danym momencie mają zajęcia.
5. Po rozpoznaniu zagrożenia i dokonaniu oceny sytuacji nauczyciel, wychowawca, specjalista decyduje o możliwej najkrótszej drodze ewakuacji z budynku.
6. Uczniowie na polecenie nauczyciela ustawiają się w szeregu i w sposób zorganizowany kierują się do wskazanego wyjścia ewakuacyjnego.
7. Należy poruszać się po prawej stronie korytarzy i klatek schodowych, wykonując polecenia osób funkcyjnych.
8. Jeżeli alarm zostanie ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie powinni skupić się wokół najbliższej stojącego nauczyciela.
9. Nauczyciele i uczniowie, którzy mają lekcje na wyższych kondygnacjach, schodzą po stwierdzeniu, że uczniowie z niższych kondygnacji opuścili już budynek i drogi ewakuacyjną wolne.
10. Po opuszczeniu budynku uczniowie wraz z nauczycielem udają się na miejsce zbiórki.
11. Jeżeli alarm zostaje ogłoszony w czasie przerwy, uczniowie natychmiast udają się (jeżeli tylko nie zagraża to ich bezpieczeństwu) pod salę, w której mają mieć zajęcia i stamtąd pod opieką nauczyciela przemieszczają się tak, jak to opisano wyżej.
12. Zbiórka na placu alarmowym służy sprawdzeniu obecności uczniów klas, wychowanków grup internatu i ustaleniu liczby osób nieobecnych. Jest to bardzo istotne dla prowadzenia przez wezwane służby akcji ratunkowej.

Zasady dla uczniów od chwili ogłoszenia alarmu:

1. Słuchaj i wykonuj dokładnie polecenia nauczyciela.
2. Zachowaj spokój.
3. Po przerwaniu zajęć udaj się wraz z klasą na miejsce zbiórki drogą wskazywaną przez nauczyciela.
4. Pomagaj osobom słabszym.

5. Nie lekceważ zagrożenia nawet wówczas, gdy nie jest ono bezpośrednie.

Bezpieczna ewakuacja osób z niepełnosprawnością:

W przypadku osób z niepełnosprawnością bezpieczna ewakuacja powinna uwzględniać rodzaj oraz stopień niepełnosprawności, wiek wychowanków i ewentualne wykorzystanie na potrzeby ewakuacji pomocy ze strony innych osób (pracowników, uczniów). Aby ułatwić ewakuację osób z niepełnosprawnościami, należy:

1. Sporządzić listę uczniów z różnymi rodzajami niepełnosprawności.
2. Rozplanować zajęcia klas, w których uczą się osoby z niepełnosprawnością, w taki sposób, by nie musiały one przemieszczać się pomiędzy piętrami budynku.
3. Przystosować drogi ewakuacyjne do poruszania się osób z niepełnosprawnościami;
4. Wyznaczyć opiekunów osób z niepełnosprawnością na czas ewakuacji.
5. W miarę możliwości wcześniej przeszkolić opiekunów osób z niepełnosprawnością w zakresie technik ewakuacji.

Osoby niepełnosprawne ruchowo często są w stanie samodzielnie pokonać drogę tylko do tzw. bezpiecznego miejsca, co może opóźnić czas ewakuacji całej placówki. Jest to szczególnie istotne w pierwszej fazie opuszczania budynku. Warto uwzględnić konieczność przepuszczenia przed osobą niepełnosprawną strumienia ewakuowanych. Bezpieczne, docelowemiejsce ewakuacji nie zawsze znajduje się poza budynkiem szkolnym. W przypadku osób poruszających się na wózkach inwalidzkich miejsce takie powinno mieć odpowiednie wymiary (co najmniej 900 x 1400 mm). Jego położenie w pobliżu pionowej drogi ewakuacyjnej (schodów) wpłynie na podniesienie bezpieczeństwa osoby ewakuowanej.

Samodzielne pokonywanie dróg ewakuacyjnych przez osoby niewidome i niedowidzące może wiązać się z ogromnym stresem. Pomóc im mogą wprowadzone w placówce rozwiązania łagodzące stres:

- poziome znaki fluorescencyjne na podłogach i ścianach;
- podświetlone poręcze schodów, progi i przeszkody w kolorach kontrastujących z barwą ścian i otoczenia oraz oświetlenie ewakuacyjne;
- organizowanie tzw. grup pomocy koleżeńskiej oraz przydzielanie opiekunów uczniom niewidomym lub niedowidzącym.

W przypadkach pozostałych niepełnosprawności aspekt przystosowania dróg ewakuacyjnych należy rozpatrywać indywidualnie.

Przykłady technik ewakuacji osób z niepełnosprawnościami:

1. Wykorzystanie krzeselka lub wózka inwalidzkiego – ratownicy umieszczają na nim osobę wymagającą pomocy, a następnie chwytają za nóżki oraz oparcie.
2. Chwył strażacki – ratownik przekłada swoją rękę między nogami osoby ratowanej, zaciskając na nadgarstku zwisającej ręki ratowanego, ratowanego kładzie sobie na barkach.
3. Chwył kończynowy – jeden ratownik staje za głową ratowanego i chwytą go pod pachy, drugi ratownik jest odwrócony do ratowanego plecami i chwytą go pod kolana.
4. Chwył „na barana” – ratowany znajduje się na plecach ratownika, który podtrzymuje go obiema rękami za uda.
5. Chwył kołyskowy – klasyczny sposób przenoszenia małych dzieci.
6. Wykorzystanie koca lub innego podobnego rozmiarami materiału – koc owija się wokół rąk i głowy.
7. Ratowanie w sposób umożliwiający ciągnięcie osoby ratowanej po płaskiej, równej powierzchni szczególnie przydatne przy ewakuacji osób o dużej masie ciała, nieprzytomnych oraz w przestrzeni zadymionej.

A2. Postępowanie w przypadku wybuchu pożaru lub podłożenia ognia w Ośrodku.

Osoba, która zauważyła pożar:

1. Powiadamia i ostrzega o pożarze w każdy dostępny sposób, a w szczególności sygnałem dźwiękowym (trzy długie dzwonki) lub werbalnym (np. „pożar w kuchni”).
2. Niezwłocznie powiadamia o zdarzeniu dyrektora, wicedyrektora.
3. Dyrektor podejmuje decyzję o:
 - a. powiadomieniu Państwowej Straży Pożarnej tel. 998
 - a. powiadomieniu pogotowia tel. 112, policji tel. 997
 - b. przerwaniu lekcji, zajęć
 - c. przeprowadzeniu ewakuacji uczniów
 - d. zabezpieczeniu dokumentów
4. Do czasu przybycia straży pożarnej akcją ewakuacji kieruje dyrektor Ośrodka/ szkoły lub osoba wyznaczona.
5. Ewakuowane osoby przed opuszczeniem budynku o ile to możliwe powinny zabrać ze sobą plecakii rzeczy osobiste.
6. W pomieszczeniu w którym jest pożar drzwi pozostają zamknięte, w pozostałych przypadkach pozostawiamy drzwi otwarte lub zamknięte, ale nie zakluczone.

7. Ewakuację prowadzi się w sposób zorganizowany, według opracowanych i oznaczonych dróg ewakuacyjnych.
8. W czasie ewakuacji nauczyciele uczący w poszczególnych salach lekcyjnych, wychowawcy, specjaliści, inni pracownicy zapewniają właściwą organizację ruchu, nie dopuszczają do wybuchu paniki.

A3. Postępowanie w przypadku otrzymania zgłoszenia o podłożeniu ładunku wybuchowego lub odebrania telefonu o podłożeniu ładunku wybuchowego.

Działania nauczyciela, wychowawcy, specjalisty w przypadku podejrzenia, że w placówce znajduje się ładunek wybuchowy:

1. Odizoluj miejsce zlokalizowania podejrzanego pakunku – należy założyć, że podejrzanym pakunkiem jest ładunek wybuchowy, dopóki taka ewentualność nie zostanie wykluczona.
2. Nie dotykaj, nie otwieraj i nie przesuwaj podejrzanego pakunku – ładunek wybuchowy może eksplodować w trakcie próby manipulowania nim.
3. Okryj podejrzanym pakunkiem w razie stwierdzenia, że wydobywa się z niego inna substancja (tylko jeżeli czas na to pozwala) – okrycie pakunku w przypadku wycieku nieznanej substancji może ograniczyć jej rozprzestrzenianie się.
4. Poinformuj o zauważeniu pakunku dyrektora, wicedyrektora innego nauczyciela, wychowawcę. Dyrektor podejmuje dalsze decyzje, np. zarządza ewakuację uczniów i wszystkich pracowników szkoły.
5. Po otrzymaniu informacji o podłożeniu ładunku wybuchowego niezwłocznie rozpocznij ewakuację zgodnie z planem ewakuacji – ewakuacja musi zostać rozpoczęta niezwłocznie po ogłoszeniu odpowiedniego sygnału. Ewakuacja ma na celu ochronę uczniów i wszystkich pracowników placówki przed skutkami ewentualnej eksplozji ładunku.
6. Nie używaj telefonu komórkowego – fale emitowane przez telefon komórkowy mogą zainicjować eksplozję ładunku.
7. Bezwzględnie wykonuj polecenia osoby kierującej sytuacją kryzysową lub funkcjonariuszy służb – w trakcie uruchomienia procedury niezbędna jest dyscyplina i niezwłoczne wykonywanie wszystkich poleceń osoby kierującej sytuacją kryzysową.
8. W miejscu ewakuacji policz wszystkich uczniów i pracowników szkoły i poinformuj osobę odpowiedzialną za kierowanie działaniami kryzysowymi – szybkie sprawdzenie obecności ułatwi zakończenie ewakuacji placówki.
9. Jeśli jest to możliwe, poinformuj rodziców o miejscu odbioru ich dzieci i drodze dojazdu do szkoły – informacja ta pozwoli rodzicom na sprawny odbiór dzieci i nie spowoduje blokowania dróg ewakuacyjnych.

A4. Postępowanie w przypadku wtargnięcia na teren Ośrodka napastnika/terrorysty.

Osoby odpowiedzialne za zarządzanie to: Dyrektor placówki lub w przypadku jego nieobecności wicedyrektor; w przypadku ich nieobecności – osoba przez nich wcześniej upoważniona.

Działania nauczyciela, wychowawcy, specjalisty w przypadku wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który atakuje niebezpiecznym przedmiotem, strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. aktywnego strzelca:

1. Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (zabarykaduj się) – szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia.
2. Wycisz i uspokój uczniów – wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą przyciągnąć uwagę i sprowokować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę.
3. Zaopiekuj się uczniami, którzy potrzebują pomocy – zwróć szczególną uwagę na uczniów, którzy specyficznym reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji.
4. Poproś o wyciszenie, wyłączenie telefonu – niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia.
5. Poinformuj policję, wysyłając informację tekstową SMS o zaistniałej sytuacji – w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędne jest natychmiastowe przekazanie informacji policji.
6. Zasłoń okno, zgaś światło – należy zaciemnić salę, aby utrudnić obserwowanie osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz budynku.
7. Nie przemieszczaj się – przemieszczanie się powoduje hałas lub powstanie cienia, który może zostać zauważony przez napastników.
8. Stań poniżej linii okien, zejźdź ze światła drzwi – przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników.
9. Zejźdź z linii strzału, połóż się na podłodze – z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu przebijają drzwi i mogą zranić osoby znajdujące się wewnątrz.
10. Jeżeli usłyszysz strzały, nie krzycz – napastnicy, oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi, chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się, czy w salach

rzeczywiście nikogo nie ma.

11. Nie otwieraj nikomu drzwi – interweniujące oddziały policji w razie takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne (np. dyrektora) do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi.

12. W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia – celem aktywnego strzelca jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia.

Działanie nauczyciela, wychowawcy, specjalisty w przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad placówką:

1. Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika – wszelkie próby oporu mogą spowodować napastnika do impulsywnych zachowań lub zostać uznane za akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników.

2. Nie udawaj bohatera – osoby stawiające opór napastnikom giną pierwsze.

3. Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon – wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej.

4. Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia – w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu.

5. Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego – patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji.

6. Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika – odwracanie plecami może zostać uznane za akt agresji bądź lekceważenia, wywołuje złość lub niepokój napastnika.

7. Nie zwracaj na siebie uwagi – niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu.

8. Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny – brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców.

9. Nie oszukuj terrorysty – oszustwo może zostać uznane za brak szacunku czy agresję i zostać ukarane.

10. Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu – zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich upodmiotowienie, co może spowodować łagodniejsze ich traktowanie przez zamachowców.

11. Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami – wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie może być nietypowe.

12. Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów – każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy

agresji i w konsekwencji ukarana.

13. Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty, zapytaj o możliwość np. napięcia się wody – nigdy nie wiadomo, kiedy kolejny raz będzie można napić się czy zjeść posiłek.

Działania nauczyciela, wychowawcy, specjalisty w przypadku operacji antyterrorystycznych podjętych przez policję:

1. Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów, bo możesz zostać uznany za terrorystę – policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar.
2. Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi – próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowana jako utrudnianie działania służb lub nawet uznana za akt agresji.
3. Połóż się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi, najlepiej na wysokości głowy – taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników.
4. Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom – postawa taka ułatwia działania policji, a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników.
5. Odpowiadaj konkretnie na pytania policjantów – nie zmyślaj, jeśli czegoś nie wiesz lub nie pamiętasz, powiedz to wyraźnie; służby interwencyjne potrzebują faktów, żeby uratować ludzkie życie.
6. Nie trzyj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących – tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego.
7. Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami – wszelkie samowolne działania mogą utrudnić akcję ratunkową.
8. Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy – policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców.
9. Bądź przygotowany na traktowanie siebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona – w pierwszej fazie operacji odbijania zakładników policja nie jest w stanie odróżnić zakładników od napastników, którzy często próbują się wtopić w tłum i uciec z miejsca ataku.
10. Po wydaniu polecenia wyjścia opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się w wskazanym kierunku – w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne.
11. Nie zatrzymuj się w celu zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru – najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych.

B. Zagrożenia wewnętrzne

B1. Postępowanie nauczyciela, wychowawcy, specjalisty w czasie wypadku uczniabędącego pod opieką Ośrodka.

Nauczyciel, wychowawca, specjalista, udziela pierwszej pomocy:

1. Niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę, tzn. sprowadza fachową pomoc medyczną i w miarę możliwości udziela poszkodowanemu pierwszej pomocy. Jeśli nauczyciel, wychowawca, specjalista ma w tym czasie zajęcia z klasą, grupą – przywołuje innego nauczyciela, wychowawcę np. uczącego w najbliższej sali i prosi o nadzór nad uczniami.
 2. Nie dopuszcza do zajęć lub przerywa je, wyprowadzając uczniów z miejsca zagrożenia.
 3. Niezwłocznie powiadamia dyrektora placówki o zdarzeniu.
 4. Nauczyciel lub dyrektor (dyrektor podejmuje decyzję) zawiadamia o zaistniałej sytuacji rodziców/prawnych opiekunów lub osobę wskazaną przez rodzica/prawnego opiekuna.
 5. Należy informować o każdym wypadku.
 6. Przy lekkich przypadkach (brak wyraźnych obrażeń – np. widoczne tylko lekkie zaczerwienienie, zadrapanie, lekkie skaleczenie), po udzieleniu pierwszej pomocy poszkodowanemu uczniowi, nauczyciel lub dyrektor powiadamiając rodzica/prawnego opiekuna o zdarzeniu ustala z nim:
 - a. Potrzebę wezwania pogotowia.
 - b. Potrzebę wcześniejszego przyścia rodzica do placówki.
 - c. Godzinę odbioru ucznia z placówki w dniu zdarzenia.
- Jeżeli uczeń musi zostać odebrany przez rodzica, to dopóki rodzic się nie zgłosi, opiekę nad nim sprawuje nauczyciel, wychowawca, specjalista, pielęgniarka – osoba wyznaczona.
- Nie można ucznia, który uległ lekkiemu wypadkowi wypuścić samego ze szkoły, nawet, gdy skończył lekcje. Uczeń może opuścić szkołę tylko na wyraźne życzenie rodzica wyrażone w formie pisemnej, np. sms, email.
7. Nauczyciel, wychowawca, specjalista, ustala jak najbardziej szczegółowo okoliczności wypadku i sporządza notatkę służbową zawierającą m.in.: czas zajęcia wypadku, miejsce, opis sytuacji, świadków.
 8. Nauczyciel, wychowawca, specjalista dba o kontakt z rodzicami/ prawnym opiekunem poszkodowanego ucznia, w celu wyjaśnienia przyczyn wypadku i poznania jego stanu zdrowia.
 9. Postępowanie dyrektora:
 - a. W każdym trudniejszym przypadku (widoczne obrażenia, urazy, niepokojące objawy) wzywa pogotowie ratunkowe.

- b. W każdym groźnym wypadku zawiadamia niezwłocznie organ prowadzący współpracującego ze szkołą pracownika służby bhp.
 - c. W wypadku śmiertelnym, ciężkim i zbiorowym zawiadamia niezwłocznie prokuratora i kuratora oświaty.
 - d. W wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia, zawiadamia niezwłocznie państwowego inspektora sanitarnego.
 - e. Jeżeli wypadek został spowodowany niesprawnością techniczną pomieszczenia lub urządzeń, miejsce wypadku pozostawia się nienaruszone. Dyrektor zabezpiecza je do czasu dokonania oględzin lub wykonania szkicu przez zespół powypadkowy.
 - f. Jeżeli wypadek zdarzył się w czasie wyjścia, imprezy organizowanej poza teren szkoły/placówki, wszystkie stosowne decyzje podejmuje opiekun grupy/kierownik wycieczki i odpowiada za nie.
10. Dyrektor Ośrodka/szkoły prowadzi rejestr wypadków.

B2. Postępowanie wobec ucznia ofiary czynu karalnego lub przestępstwa.

Nauczyciel, wychowawca, specjalista:

1. Udziela uczniowi pierwszej pomocy przedmedycznej.
2. Wzywa lekarza pogotowia w przypadku, kiedy ofiara doznała poważniejszych obrażeń.
3. Niezwłoczne powiadamia o zdarzeniu dyrektora Ośrodka.
4. Powiadamia rodziców/ prawnych opiekunów ucznia.
5. Dyrektor lub upoważniona osoba wzywa policję.
6. Ustala okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia oraz zabezpiecza dowody zdarzenia.
7. Informuje o zdarzeniu wychowawcę klasy, wychowawcę grupy, psychologa/pedagoga.
8. Psycholog/pedagog przeprowadzają działania terapeutyczne wobec ucznia.
9. Sporządza notatkę służbową, którą przekazuje dyrektorowi.

B3. Postępowanie wobec ucznia sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa.

Nauczyciel, wychowawca, specjalista przypadku, gdy uczeń na terenie szkoły popełni czyn karalny lub przestępstwo:

1. Niezwłoczne powiadamia o zdarzeniu dyrektora Ośrodka, dyrektora szkoły, wychowawcę klasy, wychowawcę grupy, pedagoga/psychologa.
2. Ustala okoliczności czynu, ustala przebieg i ewentualnych świadków zdarzenia. Zabezpiecza ewentualne dowody przestępstwa lub przedmioty pochodzące z przestępstwa dla policji.

3. Przekazuje sprawcę (o ile jest znany i przebywa na terenie placówki) dyrektorowi lub pedagogowi/ psychologowi pod opiekę.

4. Powiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia – sprawcy o zdarzeniu.

5. Niezwłoczne powiadamia policję w przypadku, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała) lub sprawca nie jest uczniem szkoły i jego tożsamość nie jest nikomu znana.

6. Uczeń ponosi konsekwencje zgodnie ze Szkolnym Systemem Oceniania Zachowania.

7. Pedagog/psycholog obejmuje ucznia opieką.

8. Sporządza notatkę służbową i przekazuje ją dyrektorowi.

B4. Postępowanie w przypadku, gdy nauczyciel, wychowawca, specjalista podejrzewa, że uczeń jest pod wpływem alkoholu lub narkotyków.

1. Odizolowuje ucznia od reszty klasy/grupy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego. Stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie lub zdrowie.

2. Powiadamia innego nauczyciela, wychowawcę, specjalistę i prosi o pomoc.

3. Prowadzi ucznia do pielęgniarki szkolnej.

4. Powiadamia o swoich przypuszczeniach dyrektora placówki, dyrektora szkoły, kierownika internatu, wychowawcę klasy, wychowawcę grupy, pedagoga/psychologa.

5. Jeżeli to możliwe zabezpiecza niedozwolone substancje.

6. Dyrektor, kierownik, nauczyciel, wychowawca, specjalista zawiadamia o zdarzeniu rodziców/prawnych opiekunów, których zobowiązuje do niezwłocznego przyścia/przyjazdu do placówki.

7. Dyrektor lub upoważniona osoba wzywa lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udziela pomocy medycznej.

8. Dyrektor, wychowawca, pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę z uczniem w obecności rodziców, zobowiązuje ucznia do bezwzględnego zaniechania takiego postępowania, jednocześnie zobowiązując rodziców do szczególnego nadzoru nad nim.

9. Dyrektor lub osoba przez niego upoważniona po rozmowie z rodzicami/prawnymi opiekunami może przekazać pełnoletniego ucznia pod ich opiekę.

10. Dyrektor zawiadamia policję, gdy rodzice/prawni opiekunowie ucznia odmawiają przyścia/przyjazdu do szkoły, a jest on agresywny lub zagraża swoim zachowaniem innym lub sobie.

11. W przypadku, gdy rodzice/prawni opiekunowie odmawiają odebrania ucznia, przewiezienia go do placówki służby zdrowia albo przekazania do dyspozycji policji o całym przebiegu postępowania decyduje wezwany lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia w porozumieniu z dyrektorem Ośrodka.

12. W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości wszelkie działania wobec ucznia przejmują policja i o swoich decyzjach zawiadamia rodziców/prawnych opiekunów oraz sąd rodzinny (jeśli uczeń nie ukończył 18 roku życia).

13. Uczeń, który w szkole przebywał w stanie odurzenia ponosi konsekwencje przewidziane w szkolnych regulaminach.

14. Pedagog/psycholog obejmuje ucznia opieką.

15. Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły/placówki, to dyrektor ma obowiązek powiadomienia o tym policji lub sądu rodzinnego.

Spożywanie alkoholu na terenie placówki jest zabronione. Dodatkowo spożywanie alkoholu przez ucznia, który nie ukończył 18 lat, a który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w związku z tym, dyrektor jest zobowiązany powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

B5. Postępowanie w przypadku, gdy podejrzewa się, że uczeń posiada przy sobie narkotyki lub alkohol.

Nauczyciel, wychowawca, specjalista:

1. Izoluje ucznia.

2. Zawiadamia o swoich przypuszczeniach dyrektora, wychowawcę klasy, wychowawcę grupy, psychologa/pedagoga.

3. Dyrektor powiadamia o sytuacji rodziców/prawnych opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawienia się w placówce.

4. Nauczyciel nie wykonuje czynności przeszukiwania ucznia, odzieży, tornistra i innych rzeczy należących do ucznia w celu potwierdzenia przypuszczenia, gdyż jest to czynność będąca w kompetencji policji.

5. Nauczyciel wzywa ucznia do dobrowolnego przekazania posiadanej substancji i ją zabezpiecza.

6. Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję.

7. W przypadku, gdy uczeń, mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi, wychowawcy, specjalście, dyrektorowi posiadanej substancji, pokazania zawartości tornistra, kieszeni itp., dyrektor po wezwaniu rodziców/prawnych opiekunów wzywa także policję, która m.in. przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.

8. Uczeń ponosi konsekwencje zgodnie ze Szkolnym Systemem Oceniania Zachowania.

9. Pedagog/psycholog obejmuje ucznia opieką.

10 Zgłaszający zdarzenie nauczyciel sporządza notatkę służbową, którą przekazuje dyrektorowi.

11. Zaistniałe zdarzenie jest odnotowane w dokumentacji ucznia przez wychowawcę klasy, nauczyciela, wychowawcę grupy, specjalistę, psychologa/pedagoga.

B6. Postępowanie w przypadku, gdy pracownik Ośrodka znajdzie na terenie placówki substancje przypominające narkotyki.

Nauczyciel, wychowawca, specjalista:

1. Zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem, czyli przenosi do gabinetu dyrektora.

Do czasu przyjazdu policji, próbuje, o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.

2. Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora, psychologa/pedagoga.

3. Dyrektor wzywa policję.

4. Po przyjeździe policji, dyrektor lub upoważniona osoba, niezwłocznie przekazuje policji zabezpieczoną substancję oraz informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

5. Sporządza notatkę służbową i przekazuje ją dyrektorowi.

B7. Postępowanie w przypadku, gdy uczeń pali papierosy.

Nauczyciel, wychowawca, specjalista:

1. Informuje o tym fakcie dyrektora, wychowawcę klasy, wychowawcę grupy, psychologa/pedagoga.

2. Dyrektor lub upoważniona osoba przekazuje informację o fakcie palenia papierosów przez ucznia rodzicom/prawnym opiekunom.

3. Psycholog/pedagog przeprowadza rozmowę z uczniem.

4. Uczeń ponosi konsekwencje zgodnie ze Szkolnym Systemem Oceniania Zachowania.

5. Sporządza notatkę służbową, którą przekazuje dyrektorowi oraz dokonuje wpisu o zdarzeniu do dokumentacji ucznia.

B8. Postępowanie w przypadku, gdy podejrzewa się, że uczeń jest krzywdzony w domu.

Nauczyciel, wychowawca, specjalista:

1. Powiadamia o podejrzeniu dyrektora.

2. Zgłasza problem psychologowi/pedagogowi, który dokonuje rozpoznania podejrzenia.

3. Pedagog lub psycholog przeprowadza rozmowę z rodzicem/ prawnym opiekunem dotyczącą podejrzenia i efektów swoich działań.

4. Pedagog/psycholog powiadamia właściwe służby kierując się dobrem ucznia.
5. Pedagog/psycholog wspiera rodziców/prawnych opiekunów/członków rodziny poprzez skierowanie do placówek świadczących specjalistyczną pomoc.
6. Sporządza notatkę służbową i przekazuje ją dyrektorowi.

B9. Postępowanie w przypadku, gdy po ucznia zgłasza się rodzic/opiekun prawny pod wpływem alkoholu.

1. Pracownik placówki, który jest świadkiem zdarzenia lub otrzymał informację o tym, że po nieletniego ucznia przyszedł pijany rodzic/opiekun prawny, bezzwłocznie powiadamia o tym wychowawcę klasy, dyrektora, pedagoga/psychologa.
2. Dyrektor wydaje dyspozycje, które pozwolą udzielić uczniowi wsparcia i odizolować go od pijanego.
3. Dyrektor lub osoba upoważniona nawiązuje kontakt z drugim rodzicem/ opiekunem prawnym lub na podstawie wcześniejszej zgody przekazuje ucznia osobom upoważnionym (wskazanym przez rodziców na piśmie, pismo takie powinno znajdować się u wychowawcy klasy, wychowawcy grupy, w sekretariacie szkoły).
4. Jeżeli nie ma możliwości przekazania ucznia drugiemu rodzicowi lub nie są upoważnieni inni dorośli do odbioru osoby nieletniej, dziecko umieszcza się w świetlicy szkolnej.
5. Niezależnie od wymienionych czynności dyrektor dba, by o zdarzeniu powiadomiona została policja. Powiadamia policję zawsze wtedy, gdy nie ma osoby mogącej odebrać ucznia ze świetlicy.
6. Jeżeli sytuacja powtarza się, dyrektor ma obowiązek o zdarzeniach zawiadomić pisemnie sąd rejonowy, wydział rodzinny i nieletnich.

B10. Postępowanie w przypadku, gdy uczeń zachowuje się agresywnie.

Nauczyciel, wychowawca, specjalista:

1. Izoluje ucznia.
2. Informuje o zdarzeniu dyrektora.
3. Zgłasza zdarzenie wychowawcy klasy, pedagogowi/psychologowi.
4. Pedagog/psycholog podejmuje działania wyjaśniające i wychowawcze.
5. W przypadku, gdy agresja ucznia skierowana jest na przedmioty, które w jej wyniku uległy zniszczeniu, wychowawca/pedagog/psycholog wraz z uczniem ustala, w jaki sposób uczeń może naprawić/ zminimalizować efekty swojego działania.
6. W przypadku, gdy agresja skierowana jest przeciwko drugiemu człowiekowi wychowawca, pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę ze sprawcą i ofiarą w celu ustalenia okoliczności zdarzenia oraz ustala wraz ze sprawcą formę zadośćuczynienia.

7. Ofiara zajścia zostaje otoczona szczególną opieką pedagoga/ psychologa i wychowawcy.
8. Dyrektor lub pedagog/psycholog/ informuje rodziców/ opiekunów prawnych ofiary o zdarzeniu i możliwości dochodzenia praw poprzez indywidualne zgłoszenie zajścia policji.
9. Dyrektor lub pedagog/psycholog informuje rodziców/prawnych opiekunów sprawcy o zdarzeniu i podjętych krokach wyjaśniających zajście.
10. Umożliwia się sprawcy zajścia wyjaśnienie powodów swego zachowania oraz udziela pełnej informacji dotyczącej jego sytuacji. Pośrednikami ucznia w sprawie mogą być: wychowawca klasy, wychowawca grupy, specjalista, pedagog/psycholog.
11. Uczeń ponosi konsekwencje zgodnie ze Szkolnym Systemem Oceniania Zachowania.
12. Pedagog/psycholog obejmuje ucznia opieką.
13. Wychowawca klasy dokonuje w dzienniku lekcyjnym wpisu o zachowaniu agresywnym ucznia.
14. Sporządza notatkę służbową, którą przekazuje dyrektorowi.

B11. Postępowanie w przypadku kradzieży lub zniszczenia mienia szkolnego, prywatnego dokonanego na terenie placówki.

Nauczyciel, wychowawca, specjalista:

1. Powiadamia o fakcie kradzieży lub zniszczenia dyrektora Ośrodka.
2. Dyrektor, po przyjęciu zawiadomienia, podejmuje odnośne działania lub przekazuje prowadzenie wyjaśnień innej osobie.
3. Dyrektor lub wyznaczona przez niego osoba ustala okoliczności zdarzenia.
4. Dyrektor lub upoważniona osoba zawiadamia rodziców/ prawnych opiekunów ucznia poszkodowanego, jak i podejrzanego o dokonanie kradzieży lub zniszczenia o podjętych działaniach mających na celu wyjaśnienie sprawy.
5. Dyrektor lub osoba upoważniona informuje o zdarzeniu właściwego wychowawcę klasy, wychowawcę grupy, pedagoga/psychologa.
6. Pedagog/ psycholog przeprowadzają działania wychowawcze wobec uczniów, których dotyczy zdarzenie.
7. Wychowawca klasy odnotowuje zdarzenie w dzienniku.
8. Osoba nadzorująca działania związane ze zdarzeniem sporządza notatkę służbową, którą przekazuje dyrektorowi.

B12. Postępowanie w przypadku zamiaru/usiłowania lub próby samobójczej.

1. Nauczyciel, wychowawca, specjalista, który dowiedział się o zamiarze lub usiłowaniu popełnienia samobójstwa przez ucznia, wychowanka będącego w placówce natychmiast nawiązuje i podtrzymuje z nim kontakt niewerbalny i werbalny.
2. Udziela uczniowi pierwszej pomocy przedmedycznej.
3. Odizolowuje ucznia od rówieśników w taki sposób, aby pozostawał on pod opieką nauczyciela lub innego pracownika szkoły w osobnym pomieszczeniu bez obecności innych uczniów.
4. Podejmuje działania zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa pozostałym uczniom.
5. Niezwłocznie informuje dyrektora, pielęgniarkę, wychowawcy klasy, pedagoga/psychologa.
6. Dyrektor lub upoważniona osoba dalej zapewnia uczniowi bezpieczeństwo poprzez:
 - a. Stałą obecność.
 - b. Udzielenie w razie potrzeby pierwszej pomocy.
 - c. Zawiadomienie rodziców/prawnych opiekunów ucznia, pogotowia ratunkowego, ewentualnie policji.
 - d. Izolację ucznia od grupy rówieśniczej.
7. Dyrektor zawiadamia organ nadzoru pedagogicznego o zaistniałej sytuacji.
8. Dyrektor wzywa rodziców/prawnych opiekunów, przeprowadza z nimi rozmowę, przekazuje pod opiekę ucznia rodzicom/prawnym opiekunom, lub służbom ratunkowym, kieruje do pedagoga/psychologa.
9. Pedagog/psycholog podejmuje interwencję w środowisku rówieśniczym ucznia.
10. Dyrektor wzywa radę pedagogiczną w celu:
 - a. Poinformowania o zaistniałej sytuacji i jej przebiegu.
 - b. Pomocy nauczycielom i pracownikom placówki w odreagowaniu stresu psychicznego.
 - c. Diagnozy sytuacji życiowej ucznia i formułowania sposobów pomocy uczniowi.
 - d. Pomocy uczniom ze środowiska ucznia.
11. Dyrektor monitoruje sytuację zdrowotną ucznia.

B13. Postępowanie w przypadku śmierci samobójczej ucznia na terenie placówki i poza nią.

W każdym przypadku wykrycia próby samobójczej ucznia na terenie szkoły/placówki:

1. Pracownik, który pierwszy dotrze na miejsce zdarzenia:
 - a. Udziela pierwszej pomocy niemedycznej.

- b. Informuje innego pracownika szkoły celem powiadomienia dyrektora.
 - c. Pozostaje w miejscu zdarzenia do przybycia właściwych służb.
2. Dyrektor zapewnia obecność drugiego pracownika celem izolacji miejsca zdarzenia oraz wsparcia w prowadzeniu pierwszej pomocy.
 3. Dyrektor niezwłocznie kontaktuje się z:
 - a. Służbami medycznymi.
 - b. Rodzicami/prawnymi opiekunami.
 - c. Policją.
 - d. Prokuraturą.
 - e. Organem nadzoru pedagogicznego.
 4. Dyrektor powiadamia rodziców/prawnych opiekunów ucznia o zdarzeniu.
 5. Dyrektor organizuje i udziela niezbędnej pomocy służbom ratowniczym i policji.
 6. Dyrektor podejmuje decyzje o dalszej organizacji pracy szkoły/placówki w danym dniu.
 7. Dyrektor organizuje interwencję grupową lub indywidualną dla uczniów i nauczycieli.

W sytuacji śmierci samobójczej pozaszkolą/ placówką:

1. Dyrektor powiadamia nadzór pedagogiczny o zdarzeniu.
2. Dyrektor organizuje interwencję w środowisku rówieśniczym ucznia i nauczycieli.
 - a. Objęcie pomocą psychologiczno-pedagogiczną zespołu klasowego i udzielenie wsparcia rodzicom/opiekunom prawnym ucznia, który dokonał samobójstwa.
 - b. Oddelegowanie pedagoga/psychologa do działań wspierających rodzinę ucznia i przekazaniem adresów specjalistycznych placówek udzielających pomocy.
3. Dyrektor powierza monitorowanie zespołu klasowego ucznia i innych uczniów placówki psychologowi/pedagogowi.

B14. Postępowanie w sytuacji, gdy w placówce jest uczeń przewlekle chory.

Nauczyciel, wychowawca, specjalista kontaktuje się z wychowawcą klasy, który:

1. Pozyskuje od rodziców/opiekunów prawnych ucznia szczegółowe informacje medyczne na temat jego choroby, wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu oraz możliwych zagrożeniach i środkach ostrożności.
2. Kontaktuje się z pielęgniarką monitorującą podawanie leków i stan zdrowia ucznia.
3. Podczas spotkania zespołu ds. IPET omawia sytuację zdrowotną ucznia. Podaje zasady postępowania z chorym uczniem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby. Wspólnie z nauczycielami i specjalistami zatrudnionymi w placówce

wychowawca klasy dostosowuje formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod pracy oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych ucznia.

4. Dyrektor zleca objęcie ucznia różnymi formami pomocy psychologiczno- pedagogicznej adekwatnymi do orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz potrzeb ucznia.
5. Wychowawca klasy poprzez stałą współpracę z rodzicami/prawnymi opiekunami ucznia na bieżąco pozyskuje informacje dotyczące stanu zdrowia ucznia.
6. Wszyscy pracownicy placówki są zobowiązani do współpracy z wychowawcą klasy, wychowawcą grupy w zakresie troski o zdrowie i funkcjonowanie ucznia. Do zapoznania się z zaleceniami lekarskimi i specyfiką objawów u danego ucznia oraz zasadami udzielenia mu pomocy w sytuacji zaostrzenia objawów chorobowych.
7. Dyrektor, pielęgniarka, nauczyciel, wychowawca niezwłocznie informuje rodziców/ prawnych opiekunów o przypadkach nasilenia choroby u ucznia podczas pobytu w placówce.
8. W stanach nagłych, gdy stan ucznia nagle się pogorszy i wymagana jest pomoc lekarska nauczyciele, wychowawcy, specjaliści zobowiązani są do podjęcia działań przed- medycznych oraz wezwania karetki pogotowia ratunkowego.

B15. Postępowanie w przypadku cyberprzemocy w Ośrodku.

1. Ujawnienie przypadku cyberprzemocy, a więc zgłoszenie zdarzenia karalnego, odbywa się w warunkach ochrony i bezpieczeństwa zgłaszającego (zapewnienie anonimowości osobie zgłaszającej, szczególnie dziecku). Może być dokonane przez osoby poszkodowane, uczniów, rodziców, świadków zdarzenia, nauczycieli, wychowawców, specjalistów, inne osoby dorosłe.
2. O zdarzeniu informowany jest wychowawca klasy, w której zaistniała sytuacja cyberprzemocy.
3. Wychowawca przekazuje informację o zdarzeniu dyrektorowi szkoły, pedagogowi, psychologowi.
4. Wychowawca wraz z pedagogiem ustalają okoliczności zdarzenia oraz świadków. Wszelkie dowody cyberprzemocy powinny zostać zabezpieczone i zarejestrowane. Należy zanotować datę i czas otrzymania materiału, treść wiadomości oraz, jeśli to możliwe, dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil, kopia wpisów.
5. W uzasadnionych przypadkach w procedurę włącza się nauczyciela informatyki/ pracownika technicznego w zakresie informatyki, który pomaga zabezpieczyć dowody i/lub ustalić tożsamość sprawcy cyberprzemocy.
6. Sposoby zarejestrowania dowodów cyberprzemocy:
 - telefon komórkowy – nie kasować wiadomości, zapisywać wszystkie zarówno tekstowe, jak i nagrane na pocztę głosową w pamięci telefonu,

- komunikatory – zapisać rozmowy. Można również np. skopiować rozmowę, wkleić do dokumentu Word lub innego edytora tekstu, zapisać i wydrukować,

- strony serwisów społecznościowych, www – chcąc zachować kopię materiału, który widoczny jest na ekranie, należy wcisnąć jednocześnie klawisze Control (Ctrl) i Print Screen, a następnie wykonać operację „wklej” w dokumencie Word.

- czat - podobnie jak w przypadku stron www, chcąc zachować kopię materiału, który widoczny jest na ekranie, należy wcisnąć klawisze Control i PrintScreen, a następnie wykonać operację „wklej” w dokumencie Word. Można też wydrukować te strony.

- e-mail – należy wydrukować całą wiadomość

7. Wszystkie dowody zastosowanej cyberprzemocy przekazuje się dyrektorowi placówki.

8. Dyrektor lub upoważniona osoba, podejmuje działania na rzecz natychmiastowego przerwania aktu cyberprzemocy poprzez, np. zawiadomienie administratora serwisu o zdarzeniu wraz z żądaniem zablokowania, usunięcia wszystkich komentarzy i filmów z telefonu sprawcy.

9. Jeśli sprawca jest nieznany, należy, o ile to możliwe, dokonać natychmiastowego przerwania aktu cyberprzemocy od administratora serwisu oraz powiadomić Policję.

10. Gdy sprawcą zdarzenia jest uczeń szkoły, pedagog przeprowadza z nim rozmowę pozwalającą ustalić okoliczności i przyczyny dokonania cyberprzemocy. Jest on monitorowany celem np. zapobiegania aktom zemsty na osobach poszkodowanych.

11. Dyrektor kontaktuje się z rodzicami/opiekunami prawnymi sprawcy celem omówienia zachowania ucznia, zapoznania z materiałem dowodowym oraz decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętych środkach dyscyplinarnych wobec ich dziecka.

12. W sytuacjach uzasadnionych dyrektor powiadamia Komendę Miejską Policji i/lub sąd rodzinny o dokonaniu cyberprzemocy- wyjaśnienie poniżej.

13. Wobec sprawcy wyciąga się konsekwencje zgodne ze Statutem Szkoły.

14. Wobec ofiary cyberprzemocy wychowawca podejmuje działania ochronne i wspierające.

15. Sytuacja ucznia, który padł ofiarą cyberprzemocy, musi być monitorowana, aby nie dopuścić do działań przemocowych lub odwetowych ze strony sprawcy. Podobnie należy postąpić w przypadku, gdy o zdarzeniu poinformowali świadkowie, a nie ofiara cyberprzemocy.

16. Rodzice/opiekunowie prawni ucznia - ofiary winni być poinformowani o sposobie rozwiązania sytuacji związanej z cyberprzemocą.

17. Z zaistniałego zdarzenia należy sporządzać przez czas wyjaśniania sprawy notatki służbowe, w których zawarte będą daty i miejsca rozmów, personalia osób biorących udział w wyjaśnianiu spraw, opisy przebiegu wydarzeń oraz podpisy świadków zdarzenia i wyjaśniania sprawy.

18. Notatki służbowe należy przekazać dyrektorowi placówki.

Większość przypadków cyberprzemocy nie wymaga powiadamiania sądu rodzinnego czy policji i powinny być rozwiązywane przy użyciu dostępnych w szkole środków wychowawczych. Istnieją jednak sytuacje, gdy konieczne staje się zgłoszenie sprawy do sądu rodzinnego tj.:

- jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń zaniechał dotychczasowego postępowania,

-gdy placówka wykorzysta wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania pedagogiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów,

Powiadomienie sądu rodzinnego następuje na drodze pisemnej przez dyrektora na wniosek pedagoga i wychowawcy.

Poważne przypadki cyberprzemocy przebiegające z naruszeniem prawa (groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści itp.) powinny zostać bezwzględnie zgłoszone na policję. Zgłoszenia dokonuje dyrektor.

Słownik

Sytuacja kryzysowa - to zbieg zdarzeń, okoliczności i zachowań, które zakłócają normalny tryb funkcjonowania społeczności, jednostki. Zdarzenia te występują nagle i nieoczekiwanie.

Sytuacja trudna-ma miejsce, gdy dochodzi do nierównowagi między potrzebami i zadaniami a sposobami i warunkami ich realizacji. Nierównowaga ta dotyczy sytuacji normalnej, która powoduje, że zakłócony zostaje normalny przebieg aktywności i zmniejsza się prawdopodobieństwo realizacji zadania na poziomie normalnym. Zaburzenia przewidywalności sytuacji, zwiększające prawdopodobieństwo niepowodzenia (zagrożenia celu) definiują na nowo sytuację jako trudną, a człowiek aby sobie poradzić musi zmobilizować dodatkowe zasoby.

Nieletni - osoba w wieku od 13 do 17 roku życia, która popełniła czyn karalny lub osoba do 18 roku życia jest zagrożona demoralizacją

Młodociany - osoby od 17 do 21 roku życia, która za popełnione przestępstwa i wykroczenia odpowiada takich samych zasadach jak dorośli. nawet wtedy, gdy jeszcze jest uczniem.

Demoralizacja - wszelkie czyny i zachowania, wskazujące na destrukcję moralną młodego człowieka. Efektem postępującej demoralizacji jest popełnianie czynów karalnych.

Przykłady przejawów demoralizacji:

- a. niezrealizowanie obowiązku szkolnego – wagary,
- b. spożywanie alkoholu,
- c. używanie środków odurzających lub substancji psychotropowych – narkotyki,
- d. palenie papierosów,
- e. używanie wulgarnych słów,

- f. ucieczki z domów,
- g. włóczęgowski tryb życia,
- h. naruszenie zasad współżycia społecznego,
- i. popełnienie czynu karalnego do 13 roku życia.

Czyny karalne- w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, to zachowania wymienione niżej popełnione przez ucznia, który ukończył 13 lat, a nie ukończył 17. Najczęściej popełnianie przez dzieci i młodzież czyny karalne to:

1. kradzieże (telefony komórkowe, kurtki, plecaki...),
2. bójkki, pobicia, uszczerbek na zdrowiu,
3. uszkodzenie rzeczy – niszczone jest mienie szkoły i innych uczniów,
4. znęcanie się,
5. przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
6. przestępstwa rozbójnicze /rozboje, wymuszenia rozbójnicze, kradzieże, groźbykaralne.

Przestępstwo -jest zbrodnią albo występkiem. Z przestępstwem mamy do czynienia, jeżeli któryś z wyżej wymienionych czynów karalnych popełni uczeń po ukończeniu 17 lat. W takiej sytuacji mają zastosowanie przepisy kodeksu karnego.Zbrodnią jest czyn zabroniony zagrożony karą pozbawienia wolności.

Wykroczenie -czyn społecznie szkodliwy, zabroniony przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia pod groźbą kary aresztu, ograniczenia wolności, grzywny do 5000 złotych lub nagany. Sprawca czynu zabronionego nie popełnia wykroczenia, jeżeli czyn jest niezawiniony.

Wypadek ucznia- nagłe zdarzenie powodujące uraz, wywołane przyczyną zewnętrzną, które nastąpiło w czasie pozostawania ucznia pod opieką Ośrodka, na terenie szkoły lub pozaterenem szkoły (wycieczki, wyjścia pod opieką nauczycieli).

Uwaga; w art. 4. § 1 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich sprecyzowano, żekażdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, szczególnie naruszenie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawiania nierzędu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych,ma społeczny obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkimzawiadomienia o tym rodziców lub prawnych opiekunów nieletniego, szkoły, sądu rodzinnego, Policji lub innego właściwego organu.

Cyberprzemoc.

Polskie prawo definiuje zjawiska cyberprzemocy igwarantuje ochronę danych osobowych zamieszczanych w Internecie, ochronę wizerunku, ochronę przed włamywaniem się do korespondencji mailowej. Wszelkie formy gróźb, znieważania dokonywane za pośrednictwem Internetu, są karalne. Prawo w sposób szczególny chroni dzieci przed pornografią (zarówno przed prezentowaniem im pornografii, jak i przed utrwalaniem treści pornograficznych z ich

udziałem). Zasady korzystania z nowoczesnych środków medialnych reguluje: Kodeks karny z 6 czerwca 1997 r. (Dz. U. 1997 nr 88, poz. 553 ze zmian.), Kodeks Wykroczeń (t. jedn.: Dz. U. 2007 nr 109 poz. 756), Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dn. 4 lutego 1994 r. (t. jedn.: Dz. U. 2006 nr 90 poz. 631), Ustawa o ochronie danych osobowych z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Dz. U. 2002 nr 101 poz. 926).

Do zjawisk związanych z cyberprzemocą zalicza się:

- a. robienie zdjęć innym osobom telefonem komórkowym bez zgody rodziców/opiekunów prawnych,
- b. wstawianie zdjęć osób zarejestrowanych na fotografii bez ich zgód, a szczególnie przy ich wyraźnym sprzeciwie,
- c. włamania na pocztę elektroniczną, strony internetowe, kradzież treści zamieszczonych na prywatnych stronach internetowych,
- d. stalking (nękanie przy pomocy Internetu, telefonów komórkowych),
- e. groźby i znieważania wysyłane za pomocą Internetu lub telefonów komórkowych,
- f. umieszczanie wulgarnych treści w Internecie, publikacja ich w miejscach masowego dostępu dzieci i młodzieży,
- g. bezprawne wykorzystywanie informacji,
- h. uwodzenie i treści pornograficzne w Internecie.